

Zaburzenia integralności skóry

Budowa i funkcje skóry

- Skóra jest największym i zarazem najważniejszym organem, który zapewnia integrację ustroju ze środowiskiem zewnętrznym.
- Jest kompleksowym i najcięższym żywym organem ciała który oddycha i odnawia się
- Powierzchnia skóry przeciętnego dorosłego wynosi średnio 6,4 m. kw. i waży 4,1kg.
- Nasza skóra składa się z trzech różnych warstw, z których każda spełnia inną funkcję.

- EPIDERMIS - Zewnętrzna warstwa odgrywająca rolę ochronną
- DERMIS - Środkowa warstwa. Zawiera komórki krwi, nerwy i inne gruczoły (np. potowe). Jest to warstwa odżywcza i wspierająca.
- HYPODERMIS - Warstwa najgłębsza. Zawiera komórki tłuszczowe zwane adipocytami, które oddziałują jak ochronne poduszki dla naszych wewnętrznych organów i izoluje poniższe struktury przed nagłymi zmianami temperatury.

- **NASKÓREK** (epidermis) –warstwa zewnętrzna pełniąca funkcję ochronną i rozrodczą, która posiada barwnik – melaninę, nadającą włosom i skórze barwę; naskórek dzieli się na 4 lub 5 warstw w zależności od grubości

- SKÓRA WŁAŚCIWA - jest zbudowana z tkanki łącznej właściwej, zawierającej liczne naczynia krwionośne i limfatyczne, nerwy i gruczoły.
- Leży pod naskórkiem i zbudowana jest z tkanki łącznej zawierającej dużą ilość włókien sprężystych i kolagenowych, które odpowiadają za wytrzymałość skóry na działanie bodźców mechanicznych.
- Bierze udział w termoregulacji, uczestniczy w wydalaniu łożu, wody, soli, dwutlenku węgla i innym substancji, a receptory które się w niej znajdują, przekazują informacje o zmianach w środowisku zewnętrznym

- Tkanka podskórna – zbudowana jest z tkanki łącznej włóknistej i tkanki tłuszczowej, jest magazynem tkanki tłuszczowej i dobrym izolatorem cieplnym ustroju, także materiałem budulcowym niektórych części ciała i narządów, amortyzuje urazy mięśni, kości i narządów wewnętrznych.
- Łączy skórę właściwą z głębiej położonymi tworami, jak powięzi, ścięgna, mięśnie czy kości.
- Podstawowym elementem tkanki podskórnej oprócz naczyń i nerwów są również włókna kolagenowe i sprężyste.
- Tkanka podskórna składa się z silniej lub słabiej rozwiniętego charakterystycznego i rozległego układu komórek wypełnionych tkanką tłuszczową.
- Wytwarzanie komórek tłuszczowych rozpoczyna się już w 6 miesiącu życia płodowego.

Przydatki skóry

1. WŁOSY - nitkowaty twór, pochodzenia naskórkowego, na powierzchni skóry, występujący u ssaków. Włosy znajdują się na całej skórze, z wyjątkiem wewnętrznej strony dłoni, podszew i powierzchni zgięć stawów.

2. PAZNOKCIE składają się z twardej blaszki (płytki) paznokcia i korzenia paznokcia, które pokrywają grzbietowo końcową część paliczka. Paznokcie pełni funkcje ochronne i obronne.

3. Gruczoły skóry - na powierzchnię skóry wpływają dwa rodzaje wydzielin,

- jedna wodnista - pot ,który bierze udział w procesach regulowania ciepła,
- druga tłuszczowa – łój.

Wyróżniamy:

- gruczoły potowe,
- gruczoły łojowe

Gruczoły potowe

- gruczoły apokrynowe -są specyficznymi gruczołami potowymi, pojawiającymi się w skórze dopiero po okresie pokwitania.
- gruczoły ekrynowe, odpowiedzialne za regulację cieplną, występują w całej skórze człowieka, z wyjątkiem skóry warg, wewnętrznej powierzchni napletka, żołędzi prącia, łechtaczki i warg sromowych mniejszych. Najwięcej jest ich w skórze dłoni i stóp, gdzie ich ujścia można dostrzec pod lupą, szczególnie bogata w gruczoły potowe jest skóra czoła, dłoni i podeszew).

- Jako najbardziej zewnętrzna część ludzkiego organizmu skóra łączy i jednocześnie oddziela poszczególne elementy struktury od otoczenia.

- stanowi największe pole kontaktu ze środowiskiem,
- jest obszarem wymiany materii, energii i informacji.

W warunkach fizjologicznych reguluje poziom wzajemnej integracji

- zapewnia kontakt ze środowiskiem,
- chroni przed jego nadmiernym i/lub negatywnym wpływem.

Czynniki naruszające integralność skóry

- Czynniki osłabiające barierę ochronną skóry mają źródło egzogenne lub endogenne.
- Działają bezpośrednio na najwyższe warstwy powłok skórnych lub prowadzą do osłabienia ich struktur wewnętrznych i wtórnego zniszczenia płaszcza powierzchniowego

Czynniki egzogenne osłabiające barierę ochronną skóry

Przyczyny zewnątrzustrojowe działają bezpośrednio na warstwę rogową naskórka.

- Uszkodzenie jest tu wynikiem:
 - mechanicznego drażnienia powierzchni skóry (np. tarcie, uraz, działanie sił tnących)
 - szkodliwego wpływu czynników chemicznych.

Powodują one:

- zniszczenie naturalnego płaszcza lipidowego (np. ekstrakcja lipidów za pomocą rozpuszczalników organicznych, detergentów, środków czystości),
- alkalizację pH skóry (np. długotrwałe działanie wilgoci, stosowanie mydła o odczynie zasadowym)
- degradację warstwy rogowej naskórka.

Czynniki endogenne osłabiające barierę ochronną skóry

- Integralność powłoki ciała jest zagrożona w przypadku nieprawidłowości dotyczących skóry właściwej lub tkanki podskórnej.
- Najczęściej przyczyną patologicznych zmian są zaburzenia odżywcze skóry, stanowiące następstwo niedokrwienia tkanek.
- Zwolnienie metabolizmu tkankowego prowadzi do załamania komórkowej przemiany materii i śmierci komórek.
- W środowisku niedokrwionych tkanek zachodzi denaturacja białek i rozwój martwicy skrzepowej lub procesy lityczne rozpuszczające tkankę.